

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Linda Stöberg

Bildande av naturreservatet Norra Lien, Eda kommun

Syftet med naturreservatet och reservatets värden

Syftet med naturreservatet är att

- bevara och vårda ett område med variationsrikt sprickdalslandskap med hotade och sällsynta arter knutna till naturskogselement som beskuggade lodytor, lövträd, myrmosaiker med trädbevuxta myrholmar, gamla och senvuxna träd samt död ved.
- området tillsammans med andra skyddade skogsmiljöer i omgivande landskap skall säkra goda förutsättningar för ett långsiktigt bevarande av hotade och sällsynta arter i landskapet. Exempel på grupper som ska gynnas av reservatsbildningen är insekter och kryptogamer. Den döda veden är en förutsättning för bl.a. de vedlevande insekterna.
- öka tillgängligheten för allmänheten.

Beslut

Länsstyrelsen beslutar att upphäva sitt beslut av den 17 maj 2004, dnr 511-12438-02, gällande förbud att utan Länsstyrelsens tillstånd avverka skog eller utföra skogsvårdsåtgärder inomområdet mellan Nordlisätern och Orremossen, kallat Norra Lien i Eda kommun.

Länsstyrelsen beslutar vidare att med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken bilda ett naturreservat, med föreskrifter och skötselplan enligt nedan. Naturreservatet avgränsas med den svarta heldragna linjen på karta i bilaga 2. Naturreservatets namn ska vara Norra Lien.

Länsstyrelsens beslut om upphävande gäller endast under förutsättning att Länsstyrelsens beslut om bildande av nytt reservat för området vinner laga kraft.

Länsstyrelsen fastställer den i bilaga 4 redovisade skötselplanen för naturreservatet.

Länsstyrelsen beslutar om nedanstående föreskrifter för att tillgodose syftet med naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i den rätt att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet.

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det i naturreservatet förbjudet att:

1. bedriva någon form av skogsbruk,
2. bedriva täkt och annan verksamhet som förändrar områdets ytformer som att schakta, tippa, gräva, dika eller anordna upplag
3. anlägga luftledning,
4. uppföra ny byggnad, mast, antenn eller annan anläggning
5. bedriva markförbättringsåtgärd som kalkning eller gödsling i området,
6. bedriva viltvårdande åtgärder eller utfodring

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Linda Stöberg

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla sådana intrång som:

1. gränsmarkering av, vägvisning, p-plats, markerad led och information om reservatet
2. undersökningar av markslag, landskapselement, växt- och djursamhällen samt arter som ett led i uppföljningen av syfte och mål med reservatet
3. skötselåtgärder i enlighet med skötselplanen

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas i, samt om ordningen i reservatet i övrigt (gäller även markägare och innehavare av särskild rätt).

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det i naturreservatet förbjudet att:

1. insamla evertebrater, t.ex. skalbaggar och landmollusker,
2. samla in mossor, lavar och vedsvampar,
3. skada eller borttaga träd och buskar, inklusive död ved såsom lågor, torrträd och torra grenar,
4. framföra fordon,
5. utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att i näringssyfte organiserat utnyttja området, samt för skolor och institutioner att regelmässigt utnyttja området för att utföra naturvetenskapliga eller andra undersökningar

Föreskriften C3 utgör inte hinder för passröjning under förutsättning att inte naturvärden påverkas negativt och att åtgärden sker i samråd med reservatsförvaltaren. Föreskriften utgör inte heller hinder för röjning av gamla säterleder. Punkten C4 utgör inte hinder för hämtning av fällt vilt enligt terrängkörningsförordningen (1975:594 1§) under förutsättning att fordon med lågt marktryck används så att spårbildning inte sker. Föreskriften utgör inte heller hinder för körning med skoter på markerad skoterled.

I samband med naturvetenskapliga undersökningar kan länsstyrelsen meddela undantag från ordningsföreskrifterna under C.

Ovanstående föreskrifter utgör inte hinder för förvaltaren att genomföra de åtgärder som behövs för reservatets vård och skötsel.

Länsstyrelsen beslutar att ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder ikraft tre veckor efter den dag författningen utkommit från trycket i länets författningssamling.

Motivering

Beskrivning av det omgivande landskapet

Naturreservatet Norra Lien ska betraktas som en ur naturvårdssynpunkt mycket värdefull del av ett större skogslandskap. Reservatet är beläget i det västvärmländska sprickdalslandskapet, vilket karakteriseras av lövrika naturskogar där asp och björk är de viktigaste lövträden. Norra Lien ligger i en del av detta landskap där det finns ovanligt höga andelar naturskog, vilket visas av stor areal och antal av Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotoper. I detta storområde, kallat

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Linda Stöberg

Fjornshöjdens storområde, är landskapet mycket kuperat och karaktäriseras av långsmala sprickdalar i nord-sydlig till nordost-sydvästlig riktning med mellanliggande höjdryggar, vars krön utgör delar av ett äldre peneplan. De enskilda höjdryggarna har en söndersprucken yta med gott om svackor, lodytor och små bergknallar. Sprickdalarna är smala, ofta med myrdråg, sumpskogar eller små bäckar i dalbottnarna. Antalet större våtmarker är begränsat till ett fåtal mossar av ristuv-typ, vars storlek varierar mellan 5 och 10 hektar. Den omväxlande naturen ger förutsättningar för en hög diversitet av arter.

Norra Lien ligger i två trakter som utpekats i länsstrategin för skydd av skog, nämligen trakten för triviallövskog och trakten för lövblandad barrskog, båda naturtyper finns representerade i objektet.

Området tillhör geologiskt den Sydvästkandinaviska berggrundsprovinsens västra gnejssegment. Bergarterna utgörs främst av tonaliter och granodioriter av Åmålstyp med stråk av migmatiserade bergarter och gångar av pegmatit och granit. Även röda och grå, vanligen förgnejsade, graniter förekommer. Berggrunden överlagras av ett som regel tunt jordtäckte av sandig-moig morän. Högsta kustlinjen i trakten ligger ca 185 m.ö.h. Dessutom ingår området i en trakt som Naturvårdsverket år 2000 utpekat som en trakt med särskilt värdefull lövskog.

Naturgeografiskt ligger området i bergkullslätt-terräng, i den sydligt boreala kuperade zonen. Högsta kustlinjen i trakten ligger ca 230 m ö h.

Inom Fjornshöjdens storområde finns flera närbelägna gammelskogar som är beslutade naturreservat med liknande karaktär och biologiska värden som vid Norra Lien. Dessa utgörs av Kesebotten, Fjornshöjden, Bergvattssdalen, Brännan, Håltebyns brandfält och Deletjärnsåsens naturreservat samt de blivande reservaten Stora Ryven, Gatefjällsbranten, Skutan, Kloften och Gråberget. Länsstyrelsen vill i reservatsarbetet prioritera objekt i särskilt värdefulla trakter/landskap där omfattande naturkvalitéer finns och/eller där skyddsarbete redan påbörjats. Därför framstår reservatsbildning vid Norra Lien, tillsammans med satsningar vid Kesebotten, Fjornshöjden, Bergvattssdalen, Brännan, Håltebyns brandfält och Deletjärnsåsens naturreservat samt de blivande naturreservaten Stora Ryven, Gatefjällsbranten, Skutan, Kloften och Gråberget, som en naturlig och prioriterad del av skogsskyddsarbetet i området. Ett orört våtmarksområde vid Flatsmossen finns i nordvästra delen av området och även detta har skyddats som naturreservat.

Storområdet har en rik barrskogsfågelfauna med god representation av lövträdsgynnade arter. Samtliga i Sverige förekommande arter av hackspettar finns i området. Likaså finns flera spelplatser för tjäder, samt en relativt god förekomst av järpe och orre. Andra arter, utöver hackspettar och skogshöns som också upptagits i EU:s fågeldirektiv är slaguggla, pärluggla och sparvuggla.

Beskrivning av naturreservatet

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Linda Stöberg

Det föreslagna naturreservatet omfattar 109 hektar och är beläget ca en mil söder om Koppom i Eda kommun. Norra Lien är ett varierat och småkuperat landskapsavsnitt på 220–320 meter över havet, med barrnaturskog, tallskog, sumpskog och små sjöar och myrar. Området har bitvis ett stort inslag av lövträd, huvudsakligen i form av gammal asp och björk. Genom området rinner flera små bäckar. Tack vare den rika förekomsten av myrar och bäckar är det lätt att avgränsa bestånd för naturvårdsbränning, med syftet att ytterligare öka mängden död ved och få upp nytt löv. År 1912 brann ett mindre skogsparti sydost om Svarvaremyren. Brännan ingår i naturvärdesobjektet tallskog. Brandstubbar från tidigare bränder finns också spridda i området.

Området har nyttjats för säterdrift och spår av detta finns dels i form av öppna gläntor, dels i gamla säterleder, genom området går både en sommar och en vinterled. Sommarvägen genom södra delen av området har nyligen markerats och iordningställts i Skogsvårdsstyrelsens regi och är mycket promenadvänlig. Under 1990-talet genomförde Skogsvårdsorganisationen en landsomfattande inventering av nyckelbiotoper på småskogsbrukets marker. Stora delar av det aktuella området pekades då ut som nyckelbiotop eller naturvärdesobjekt.

De största naturvärdena i reservatet är knutna till den lövrika barrskogen med naturskogselement som död ved, gamla och senvuxna träd samt beskuggade lodytor.

Området har ett stort botaniskt och zoologiskt värde då det genom sitt varierade innehåll av värdefulla substrat hyser livsmiljöer för ett stort antal kryptogamer och vedlevande insekter. På senare tid har det skapats mycket död ved genom både genom rötskador och stormfällning vilket skapar ytterliga rika förutsättningar för vedlevande insekter. Det föreslagna naturreservatet har även ett stort värde för fågelfaunan genom sin rika variation på naturtyper vilket ger speciella förutsättningar som livsmiljö, exempelvis för tjäder.

Naturtypernas fördelning inom reservatet är:

- Skog 85 hektar
- Myr 22 hektar

Följande naturtyper som ingår i habitatdirektivet i Natura 2000 finns representerade i området:

- *Västlig taiga, naturlig gammal granskog (9010)* 17 ha

Följande fågelarter som ingår i fågeldirektivet i Natura 2000 förekommer i området:

- Tjäder

Inga fornlämningar finns registrerade inom området men det ligger en säter precis utanför reservatet och det går två gamla säterleder genom området.

Motiv till skydd och föreskrifter

För de arter som är knutna till brandsuccession och varierade miljöer av naturskogskaraktär, med krav som inte tillgodoses i den brukade skogen, är ytterligare reduktion av biotopareal troligen förödande för deras långsiktiga överlevnad. Skogsbruk i de naturskogsartade bestånden

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Linda Stöberg

skulle därför vara ett allvarligt hot mot bevarandet av den biologiska mångfalden i området. Den döda veden är en bristvara i det brukade skogslandskapet och den är en förutsättning för bl.a. vedlevande insekter som i sin tur är viktiga för fåglar, den döda veden är också viktig som substrat för andra organismgrupper. Elden är en av många störningar som förut formade skogen och som idag har blivit en ovanlig förekomst. Många arter är beroende av brandpåverkad skog och genom reservatsbildning ges möjlighet att använda eld i skötseln eller andra skötselmetoder som efterliknar branden.

Området kring Norra Lien har uppmärksamats genom Skogsvårdsorganisationens nyckelbiotopsinventering då sju nyckelbiotoper och två naturvärdesobjekt avgränsades. Det för reservatsbildning avgränsade området innehåller EU:s habitatdirektivs naturtyp västlig taiga.

Vid utpekandet av nya förslag på naturreservat prioriterar Länsstyrelsen områden med:

- höga naturvärden, t.ex. förekomst av hotade arter och ovanliga skogliga strukturer
- skogar som är kraftigt underrepresenterade på regional och nationell nivå inom dagens redan skyddade areal
- områden där reservatet kompletterar redan befintliga avsatta skogsområden, både statligt skyddade och frivilligt avsatta
- områden som ingår i en s.k. värdestrakt där ett kluster av värdefulla områden förekommer i landskapet.

Norra Lien uppnår tre av de ovan uppräknade kriterierna, nämligen höga naturvärden i området, närhet till andra skyddade områden samt ingår i två värdestrakter, trakten för triviallövskog och trakten för lövblandad barrskog. Genom detta tillvägagångssätt koncentreras skogsskyddet till landskap där struktur- och artrikedom fortfarande i hög grad finns kvar, vilket motverkar fragmentering och ger bästa möjliga förutsättningar för ett långsiktigt bevarande av biologisk mångfald.

Området har ett värde för friluftslivet både genom att den är ett representativt avsnitt av den natur som tidigare funnits i området och för att det finns gamla kulturspår i form av gamla säterleder.

Länsstyrelsen gör bedömningen att detta är ett mycket skyddsvärt område vars naturkvalitéer endast kan säkerställas genom att det undantages från skogsbruk och arbetsföretag som påverkar mark, flora och fauna.

Överensstämmelse med planer, internationella åtaganden och miljökvalitetsmål

Bildandet av naturreservatet Norra Lien bedöms vara förenligt med en från allmän synpunkt godtagbar användning av mark- och vattenresurserna enligt 3 och 4 kap. MB samt med den gällande kommunala översiktsplanen. I Översiktsplan för Eda kommun, antagen av kommunfullmäktige 1999-06-23, anges det aktuella området vara ett "nolldecibel-område. Inom området kommer inte ny bebyggelse att tillåtas utom i mycket speciella fall. Bildandet av

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Linda Stöberg

naturreservatet Norra Lien är en del i Länsstyrelsens arbete med att uppnå delmål 1 inom miljökvalitetmålet "Levande skogar".

Intresseprövning

I reservatsbildningsprocessen ingår som en del att i alla frågor göra en vägning mellan enskilda och allmänna intressen med den utgångspunkten att det ska finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas genom förbudet/inskränkningen, och den belastning som förbudet/inskränkningen har för den enskilde. Länsstyrelsen menar att den avgränsning av reservatet och de inskränkningar som gjorts av markanvändningen är nödvändiga, och att de inte går längre än vad som behövs för att uppnå syftet med reservatet (se nedan). Länsstyrelsens ställningstagande i denna del har skett med tillämpning av proportionalitetsprincipen.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Naturreservatet Norra Lien
Län	Värmland
Kommun	Eda
Lägesbeskrivning	10 km söder om Koppom
Församling/Socken	Järnskog
Topografisk karta	11BSO
Ekonomisk karta	11B3h
Naturgeografisk region	28b, sydligt boreala kuperade områden
Kulturgeografisk region	Värmlands och Dalslands dalbygder
Fastigheter	Norra Lien 1:74, Norra Lien 1:22 samt Norra Lien 1:43.
Areal	109 ha
Förvaltare	Länsstyrelsen Värmland

Redogörelse för ärendet

Ärendets beredning

Under Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering avgränsades sju nyckelbiotoper och två naturvärdesobjekt på Norra Lien. Länsstyrelsen började utreda området 2002. Genom en storm i december 2003 skapades en större mängd vindfällen i den södra delen av området och i maj 2004 bildades ett interimistiskt naturreservat på den södra fastigheten för att undanta området från skogsvårdslagens krav. Efter besök i fält och samråd med Naturvårdsverket beslutade länsstyrelsen att områdets naturkvaliteter borde bevaras genom bildande av naturreservat. Den första fastigheten köptes in i september 2003. Det sista avtalet i objektet tecknades i augusti 2005.

Remissinstansernas och sakägares synpunkter

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Linda Stöberg

Gunnar Glöersen för Jägarförbundet Värmland-Örebro, Jeanette Fahlstad för Skogsstyrelsen, Jan Rees för Värmlands Ornitologiska förening och Ulf T Carlsson tillstyrker bildandet av naturreservat och antagandet av därtill hörande skötselplan. Tomas Olsson, som är delägare i den intilliggande Nordlisätern, frågade om naturreservatet kommer att påverka hans möjligheter att hålla betesdjur på sätern. Länssstyrelsen kan konstatera att det enligt föreskrifterna för naturreservatet inte finns något hinder mot betesdrift.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, se bilaga 6.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Eva Ericsson. Föredragande har varit byrådirektör Linda Stöberg. I den slutliga handläggningen har även deltagit miljörättsjurist Karin Sjöberg och antikvarie Lotta Boss.

Eva Ericsson

Linda Stöberg

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Översiktskarta
3. Naturvärdesbeskrivning
4. Skötselplan

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Linda Stöberg

5. Konsekvensutredning
6. Hur man överklagar

Sändlista

Carl Olov Sjöstedt, Hajom Loftlund, 670 41 KOPPOM /delgkv/
Tomas Olsson, Norra Lien Nyback, 670 41 KOPPOM /delgkv/
Erland Erlandsson, Lässerud, 670 40 ÅMOTFORS /delgkv/
Westlund, Patric, Kolonigatan 32, 671 50 ARVIKA /delgkv/
Olsson, Rune, N Lian Nygård, 670 41 KOPPOM /delgkv/
Bengt Gustafsson ½, Gamla vägen 17, 671 33 ARVIKA
Örjan Gustafsson ½, Eknäs gård, 640 61 STALLARHOLMEN
Skogsstyrelsen Region Svea, Box 387, 651 09 KARLSTAD
Skogsstyrelsen Arvika Sunne distrikt, Norrgårdsgatan 9, 68635 Sunne
Naturskyddsföreningen, Länsförbundet i Värmland, Verkstadsgatan 1, 652 19 KARLSTAD
Lantmäteriet, Box 288, 651 07 KARLSTAD
Eda kommun, Box 66, 673 22 Charlottenberg
Wermlands Ornitologiska Förening, c/o Jan Rees, Mossgratan 115, 654 66 KARLSTAD
Värmlands Botaniska Förening, c/o Per Larsson, Fallängsvägen 39 A, 671 51 ARVIKA
Värmlands läns jaktvårdsförbund, Box 65, 660 60 MOLKOM
Norra Lians viltvårdsområde, Thore Henrysson, Beted, 670 41 KOPPOM
Lantbrukarnas Riksförbund, Länsförbundet i Värmlands län, Köpmannagatan 2 plan 4, 652 26 KARLSTAD
Ulf T. Carlsson, Älvsborgsvägen 6, 681 43 KRISTINEHAMN
Planeringsenheten 2 ex,
Enheten för areella näringar